Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych
Przewodnicząca

9.4.2025

Johan Van Overtveldt
Przewodniczący
Komisja Budżetowa
BRUKSELA

Przedmiot: Opinia w sprawie uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników w następstwie wniosku złożonego przez Belgię – EGF/2024/003 BE/Van Hool (2025/0061(BUD))

Szanowny Panie Przewodniczący!

W ramach procedury podanej w przedmiocie Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych została poproszona o wydanie na użytek Pana komisji opinii, którą postanowiła przekazać w formie pisma.

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zbadała tę kwestię na posiedzeniu 9 kwietnia 2025 r. Na tym samym posiedzeniu komisja postanowiła przedstawić Komisji Budżetowej, jako komisji przedmiotowo właściwej, zawartą poniżej opinię.

Z wyrazami szacunku

Li Andersson

OPINIA

A. mając na uwadze, że 29 października 2024 r. Belgia złożyła wniosek o uruchomienie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników (EFG) zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/691 (rozporządzenie w sprawie EFG) w związku ze zwolnieniami w przedsiębiorstwie Van Hool NV w Belgii, w sektorze działalności gospodarczej zaklasyfikowanym do działu 29 według klasyfikacji NACE Rev. 2 (Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep); mając na uwadze, że zwolnienia w Van Hool dotyczą regionu Provincie Antwerpen (BE21) zaliczanego do poziomu NUTS 2;

B. mając na uwadze, że Belgia złożyła wniosek zgodnie z kryterium interwencji przewidzianym w art. 4 ust. 2 lit. a) rozporządzenia w sprawie EFG, do którego spełnienia wymagane jest zaprzestanie działalności co najmniej 200 zwalnianych pracowników lub osób prowadzących działalność na własny rachunek w czteromiesięcznym okresie odniesienia (w tym przypadku od 8 kwietnia 2024 r. do 8 sierpnia 2024 r.) w przedsiębiorstwie w państwie członkowskim, z uwzględnieniem zwolnień pracowników u jego dostawców i producentów na wcześniejszych etapach łańcucha dostaw; mając na uwadze, że po przeanalizowaniu wniosku Komisja uznała – zgodnie z wszystkimi właściwymi przepisami rozporządzenia w sprawie EFG – że warunki przyznania wkładu finansowego z EFG zostały spełnione;

C. mając na uwadze, że wniosek dotyczy 2 411 zwolnionych pracowników (kwalifikujących się beneficjentów), którzy zaprzestali działalności w wyżej wymienionych sektorach gospodarki;

D. mając na uwadze, że 26 marca 2025 r. Komisja przyjęła wniosek w sprawie decyzji dotyczącej uruchomienia EFG na rzecz Belgii w celu wsparcia powrotu na rynek pracy 2 397 beneficjentów objętych pomocą;

E. mając na uwadze, że zwolnienia w Van Hool są związane z różnymi czynnikami, np. wpływem pandemii COVID-19 na popyt na autokary i wpływem wojny w Ukrainie na strukturę kosztów; mając na uwadze, że w latach 2012–2019 średnia sprzedaż autokarów Van Hool w Europie wynosiła 427 sztuk rocznie, ale spadła do 287 sztuk w 2020 r., a następnie do 128 w 2021 r.; mając na uwadze, że w rezultacie zyski przedsiębiorstwa gwałtownie spadły, a rosnąca inflacja i zakłócenia w łańcuchach dostaw dodatkowo zwiększyły presję na jego marże; mając na uwadze, że sprzedaż wprawdzie poprawiła się w latach 2022 i 2023, ale utrzymywała się na poziomie zbliżonym do poziomu z 2020 r. lub niższym; mając na uwadze, że nie udało się powrócić do poziomów sprzedaży sprzed pandemii, a 8 kwietnia 2024 r. sąd gospodarczy w Mechelen ogłosił upadłość Van Hool; mając na uwadze, że w rezultacie zwolniono 2 411 pracowników;

F. mając na uwadze, że według federacji belgijskich przedsiębiorstw (VBO FEB) przemysł belgijski znajduje się obecnie w trudnej sytuacji; mając na uwadze, że w pierwszej połowie 2024 r. zlikwidowano ponad 5 000 miejsc pracy w przemyśle w wyniku restrukturyzacji lub upadłości takich przedsiębiorstw jak Decathlon, Pfizer, Barry Callebaut, Audi oraz Sappi;

G. mając na uwadze, że większość byłych pracowników Van Hool mieszka w Lier (okręg Mechelen w regionie Antwerpii) lub w sąsiednich gminach; mając na uwadze, że w przeszłości sektor przemysłowy odgrywał ważną rolę w Lier, więc pogarszająca się sytuacja ma duży wpływ na miejscowy rynek pracy; mając na uwadze, że w 2020 r. ponad 25 % lokalnych miejsc pracy było związanych z przemysłem; mając jednak na uwadze, że trzy lata później, w 2023 r., odsetek ten zmniejszył się o ponad trzy punkty procentowe; mając na uwadze, że według flamandzkich służb zatrudnienia (VDAB) zamknięcie przedsiębiorstwa spowodowało poważne zakłócenia na lokalnym rynku pracy, ponieważ w kwietniu 2024 r. – czyli w miesiącu, w którym przedsiębiorstwo Van Hool złożyło wniosek o upadłość – bezrobocie wzrosło o 32 % w Berlaar, o 23 % w Heist-op-den-Berg, o 17 % w Nijlen i o 14 % w Lier, co oznacza, że w gminach Lier i Berlaar co dziesiąta osoba w wieku produkcyjnym jest bez pracy;

H. mając na uwadze, że Belgia poinformowała, iż skoordynowany pakiet zindywidualizowanych usług opracowano w drodze konsultacji z partnerami społecznymi zgodnie z art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFG; mając na uwadze, że związki zawodowe i organizacje pracodawców są zaangażowane w działania VDAB na wszystkich szczeblach;

I. mając na uwadze, że środki z EFG nie mogą przekroczyć maksymalnej rocznej kwoty 30 mln EUR (w cenach z 2018 r.), zgodnie z art. 8 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027;

w związku z powyższym Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zwraca się do Komisji Budżetowej, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. przypomina, że celem EFG jest okazanie solidarności z beneficjentami i udzielanie im wsparcia; uważa, że wkłady finansowe z EFG powinny być skierowane przede wszystkim na środki aktywnej polityki rynku pracy i zindywidualizowane usługi, które mają na celu szybką reintegrację beneficjentów przez umożliwienie im godnego i trwałego zatrudnienia w ich pierwotnym sektorze działalności lub poza nim; podkreśla, że należy przygotować pracowników do pilnie potrzebnej transformacji ekologicznej i cyfrowej europejskiej gospodarki i europejskiego społeczeństwa oraz wspierać ich w tym procesie; ponownie podkreśla w tym kontekście, że Unia odgrywa ważną rolę – w tym za pośrednictwem EFG – w przyczynianiu się do finansowania kwalifikacji niezbędnych do sprawiedliwej transformacji zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem;

2. zgadza się z Komisją, że spełniono warunki wymienione w art. 4 ust. 2 lit. a) rozporządzenia w sprawie EFG i że Belgia ma prawo do wkładu finansowego w wysokości 7 999 015 EUR na mocy tego rozporządzenia, co stanowi 85 % łącznych kosztów wynoszących 9 410 607 EUR (wliczając wydatki na zindywidualizowane usługi w wysokości 9 034 607 EUR oraz wydatki na działania przygotowawcze, zarządzanie, informacje, reklamy, kontrolę i sprawozdawczość w wysokości 376 000 EUR);

3. zauważa, że Belgia przedstawiła wszelkie niezbędne gwarancje, że spełniono wymogi dotyczące zwolnień grupowych, określone w przepisach krajowych i unijnych oraz że

przy dostępie do proponowanych instrumentów i ich wdrażaniu przestrzegane będą zasady równego traktowania i niedyskryminacji;

4. zauważa, że pracownicy nisko wykwalifikowani i starsi mają znacznie mniejsze możliwości powrotu na rynek pracy w regionie oraz że zwolnienia w Van Hool najmocniej dotknęły właśnie te grupy szczególnie wrażliwe; przypomina profil zwolnionych pracowników, wśród których co trzeci ma ponad 50 lat, a osiemdziesiąt procent – wykształcenie średnie lub niższe i przestarzałe umiejętności, oraz uważa, że biorąc pod uwagę tendencję spadkową wśród dostępnych wakatów i ich dystrybucję geograficzną, pracownicy będą potrzebowali dodatkowego, dostosowanego do potrzeb wsparcia, a zwłaszcza ukierunkowanej pomocy koncentrującej się na podnoszeniu kwalifikacji i przekwalifikowaniu, aby zwiększyć ich szanse na powrót do pracy;

5. podkreśla, że Belgia potwierdziła, iż środki wspierane z EFG nie będą finansowane z innych instrumentów finansowych Unii;

6. zauważa, że zindywidualizowane usługi, które mają zostać zapewnione pracownikom, obejmują następujące środki: a) doradca ds. interwencji socjalnych (SIA) i rejestracja pracowników, b) usługi w zakresie zwolnień monitorowanych (wsparcie administracyjne i psychologiczne, sesje indywidualne, ocena umiejętności cyfrowych, pomoc w poszukiwaniu pracy lub w założeniu własnej działalności gospodarczej, doradztwo w negocjowaniu umów o pracę itp.), c) pomoc w poszukiwaniu pracy i pośrednictwo pracy, d) poradnictwo zawodowe, e) szkolenie, nabywanie nowych kwalifikacji i szkolenie zawodowe oraz f) szkolenie w miejscu pracy; biorąc pod uwagę wiek i wykształcenie beneficjentów objętych pomocą, podkreśla, że przy świadczeniu zindywidualizowanych usług należy uwzględnić szczególne potrzeby tych grup;

7. podkreśla w szczególności znaczenie art. 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFG, zgodnie z którym przy opracowywaniu skoordynowanego pakietu należy przewidywać przyszłe perspektywy rynku pracy i wymagane umiejętności zgodne z przejściem w kierunku zasobooszczędnej i zrównoważonej gospodarki, przy czym szczególny nacisk należy kłaść na upowszechnianie umiejętności wymaganych w cyfrowej epoce przemysłowej; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zawarte w pakiecie szkolenia ICT i dodatkowe wsparcie przewidziane w ramach usług w zakresie zwolnień monitorowanych obejmują wymagane umiejętności, w szczególności ocenę umiejętności cyfrowych pracowników oraz możliwość wypożyczenia przez nich laptopa, nauczenia się jego obsługi i zadania pytań dotyczących środowiska cyfrowego;

8. przypomina o możliwości wprowadzenia w skoordynowanym pakiecie specjalnych, ograniczonych w czasie środków obejmujących m.in. wypłatę świadczeń z tytułu opieki nad dzieckiem, zgodnie z art. 7 ust. 2 lit. b) rozporządzenia w sprawie EFG, aby ułatwić osobom poszukującym pracy uczestnictwo w proponowanych działaniach.